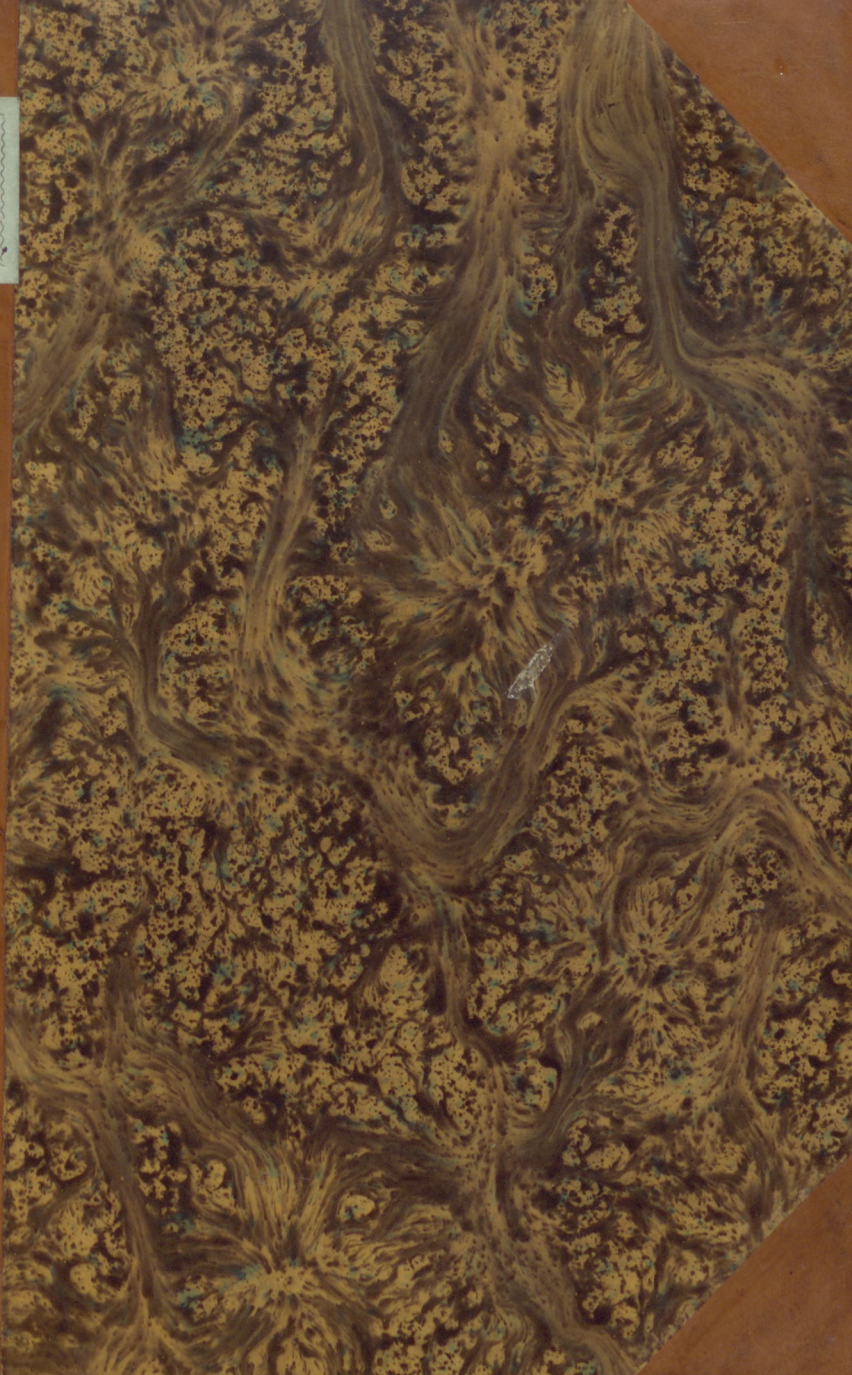
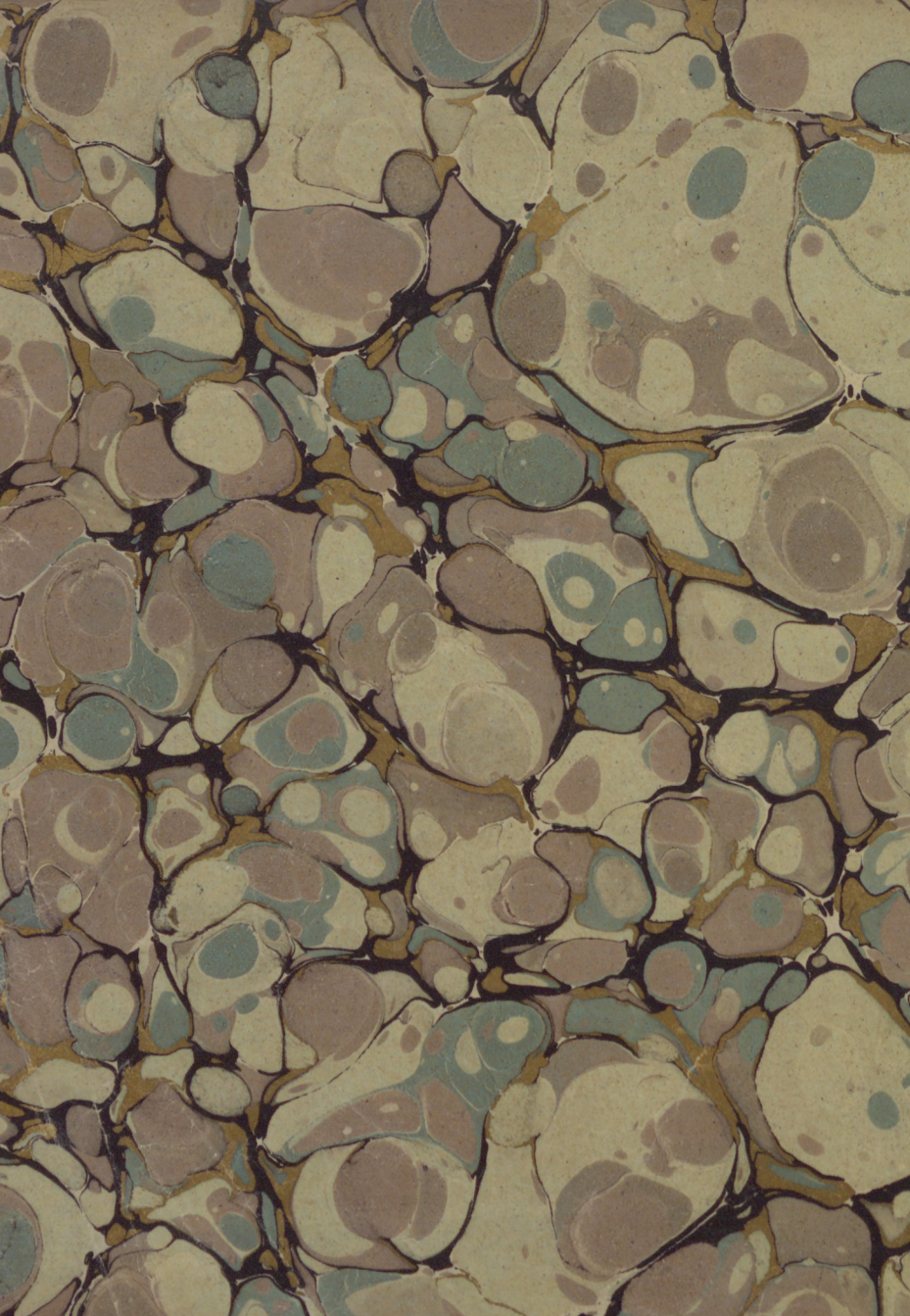
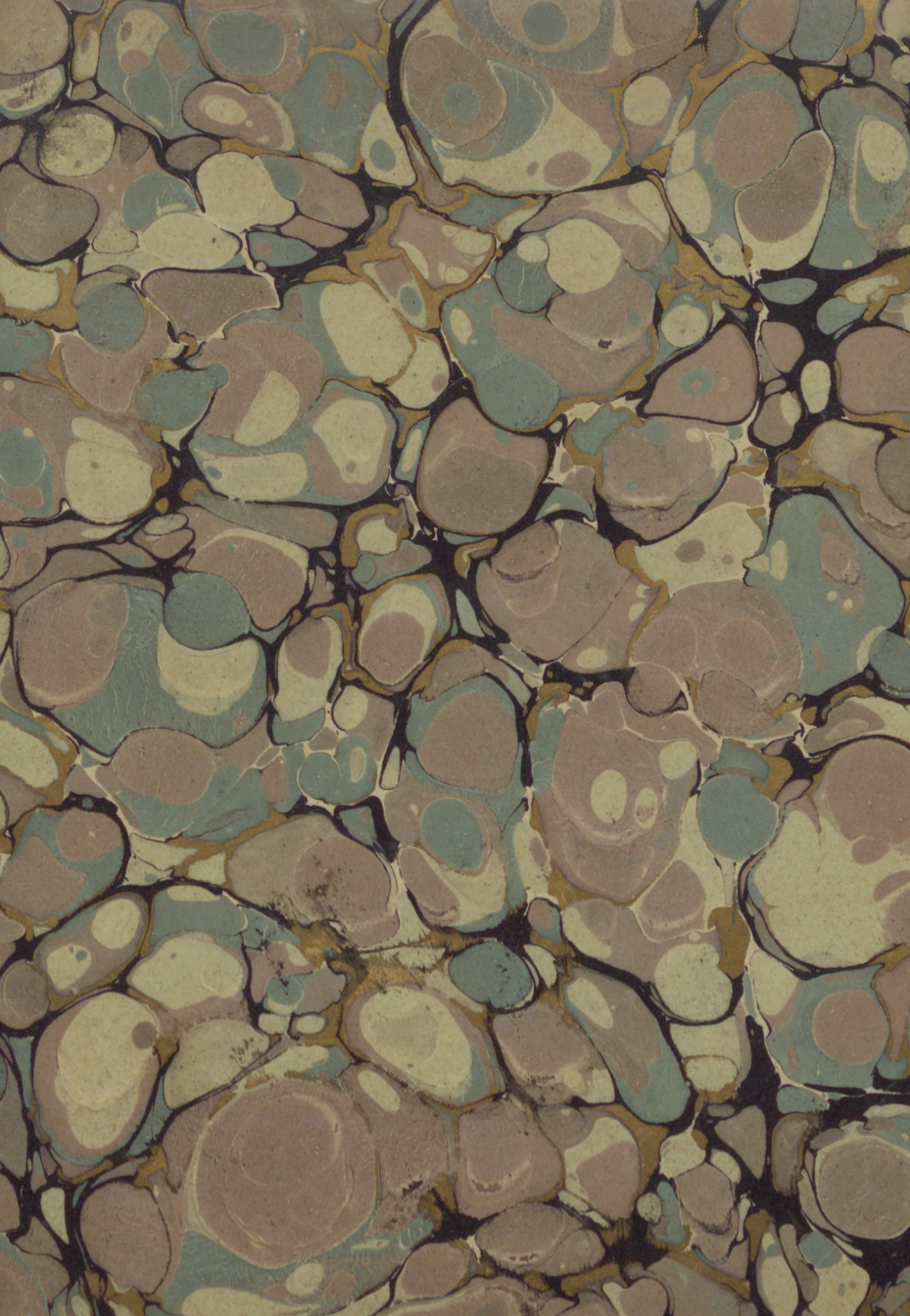

RMIr. III.

261/a.

R. M. Jr.

III. 261/a

No. 5

6

Gen 2 / 50

Rusca 1 23/4 900

Prato III Re pump 854
1900

HUNGARIÆ PERI-
clitantis Legatorum,

RNDI DOMINI DEMETRII
NAPRAGI, ECCLESiarVM AGRIENSIS
& Orodienſis Maioris Præpoſiti: & Gene-
roſorum Dominorum Nicolai Zokolij
de Kis Varda, & Michaelis Kelle-
meſi Vicecomitis Comi-
tatus Sáros,

AD

Sereniſſimum Potentiſſimumq̃.

SIGISMVNDVM TERTIVM, POLONIÆ
ET SVECIAE REGEM, MAGNUM DVCEM
LITHVANIAE, RVSSIAE, PRVSSIAE, MASO-
VIAE, LIVONIAE, SAMOGITIAEQVE: ET
INCLYTOS REGNI POLONIAE, MAGNIQ̃
DVCATVS LITHVANIAE, &C. ORDINES,

O R A T I O,

In Comitiiſ Generalibus Cracouiae habita, die
2. Menſis Martij, Anno Domini,
M. D. XCV.

Pfalm. 34.

APPREHENDE SCVTVM ET ARMA,
ET EXVRGE IN ADIVTORIVM
MIHI.

HUNGARIÆ PERICLI TANTIS LEGATORVM

Oratio.

A CRATISSIMVS
Romanorum Impe-
rator RVDOLPHVS
II. &cę. Dominus
& REX noster cle-
mentissimus , co-
mitia ad decimam
preteriti mensis Fe-
bruarij diem omni-

bus Hungarię statibus & ordinibus Posonij ce-
lebranda indixit. Quò dum vniuersi proceres
confluxissent , antequam felicia auspicia co-
mitiorum regni nostri posuissent, & antequam
ad alium regni negotiorum tractatum venis-
sent: primò omnium nos ad Vestram Serenita-
tem , atque ad omnes huius inclyti regni ordi-
nes , tanquam DOMINOS , amicos , & vici-

nos, propriæ salutis atq; incolumitatis & communis Reipub. Christianæ permansionis amatores mittendos decreuerunt, & quædam per nos communi omnium voto, & suffragio huic amplissimo ordini dicenda, in mandatis dederunt. Atque in primis S. Regiæ M. demissa obsequia, & obseruantiam, tum omnibus huius potentissimi ordinis proceribus, prompta, & parata officia, omneque bonæ vicinitatis studium deferentes, in rebus agendis prosperitatem ac felicitatem, regno isti florentissimo pacem & tranquillitatem, fortunæ constantiam, denique omnibus & singulis vitam diuturnam salutemque precantur: nosque de rebus, periculis, extremoque ferè excidio afflictissimi regni Hungariæ, in hoc pulcherrimo, ornatissimoque vestro confessu, breuiter dicturos; vt attentis & benignis auribus exaudiatis, officiosè petunt.

Regni Hungariæ
legatorum
in
no
 Hungaria quondam regnum magnitudine, elegantia, vbertate florentissimum, camporum omnia pecorum genera sponte producentium,

um, spatio latissimum, fruges omnigenas, quas ad vsum humani generis prouidentissimus Deus ex terræ visceribus, modicis saltem laboribus educit, vnico aut altero aratro eam colentibus copiosissimè producit: & sæpè dum filiginem recipit, selectissimum triticum effundit; & quidem tanta in abundantia, vt cumulis & aceruis, non horti, non horrea, non pagus integer, imò vix campi ipsi sufficiant: eadem terra, eodem anno, in iisdem pascuis greges pecorum pascit: fœnum copiosissimè largitur: tandem aratro sulcata, diues fructibus, messores lætos excipit. Accedit tanta ouium, bouum, omnisque generis pecorum multitudo; vt vnus tantummodo oppidi, non dico sigillatim, sed greges numerandi frustra laborem suscipias. Et quamuis vicinas prouincias & regna singulis annis aliquot armentorum millibus reficiat, suisque etiam incolis sufficientem carni-
Abundantia
antiqua

tur lanij, ac veluti fylua feris plena, & externis venatoribus, edicto proprij possessoris publico prohibita, apris, ceruis, damis, leporibus, & aliis quàm plurimis feris, cùm ad necessitatem, tum ad voluptatem hominum procreatis refertissima est; sic per totum ferè regnum Hungariæ pecorum innumerabilis copia diffunditur. Quid commemorem sinuosos, profundos, latos, rapidosq; fluuios? quorum, vt plerique fide digni Historici tradunt, tertia pars variis piscium generibus decurrit; Tibiscum, intelligo, Danubium, Sauum, Drauum, quibus Hungaria, veluti platea quedam contra irruentes hostes ferreis catenis cincta, hostem tutior & securior speculabatur. Taceo montium altissimorũ admirabilem fertilitatem, qui quàm præstantia claritate, odore, suauitate & fragrantia progenerent vina; testes sunt cùm aliæ vicinæ nationes, tum Poloni ipsi, qui singulis annis horum beneficio recreantur, ornantur, exhilarantur. Prætereo cùm feris varij generis, tum ære, cupro, stanno, argento, auro deniq;

deniq; , aliisq; preciosissimis metallis superbos montes. Quod enim aurum huic nostro , vel puritate , vel splendore , vel pondere comparandum ? Regnum verò ipsum circumiacentibus vndique prouinciis , vtpotè Transilvania , Moldauia , Valachia , Bulgaria , Rascia , Dalmatia , quasi fortissimis quibusdam propugnaculis munitum , arcibus magnificè extructis , ciuitatibus , oppidis , frequentibusque villis & maximis & populosis pulcherrimum : Cardinalibus , Archiepiscopis , Episcopis , Ecclesiasticorū denique omnium frequentibus ordinibus , honoribus , titulis , atq; dignitatibus , templis , aris , sacerdotum collegiis , amplissimisq; re ditibus ditissimum : religionis integritate , pietate , diuino cultu , ceræmoniis , atq; omnium virtutū cumulis ita splendidum , ita ornatum ; vt totum fere orbem Christianum ad naturalem sui reuerentiam & admirationem rapuerit : ad pietatis , fortitudinis , hospitalitatis , liberalitatis , pudicitiaēque exemplum incitârit. Quæ enim gens vnquam in sua patria tam diues , tam opulenta,

pulenta, generisq; splendore tam præclara ex-
 titit, quæ aliquando ad honores titulosq; Hun-
 garicos non aspirauerit? Extant apud nos vsq;
 ad hodiernum diem multorum illustrium vi-
 rorum nomina, qui relictis paternis laribus,
 solo Hungarico contenti, eiusque opibus ac
 diuitiis illecti, vitam potius, quàm vt in propria
 redirent amiserunt. Sed quomodo proceres
 amplissimi mutatum est aurum? quomodo
 obscuratus color noster? quomodo deiecta
 pulcherrima capitis nostri corona? Eheu, in mi-
 serabilem luctum versa est cythara nostra: pro-
 strata, conculcata, ac pene deformata pulchri-
 tudo nostra. Eheu, quomodo pudicissima le-
 ctissimaq; virgo in auribus, monilibus, corona
 speciosa, gemmis & vestibus preciosissimis o-
lim exornata, iam penitus denudata. Nostræ
 ne obsecro focordia, vel Christianorum dissi-
 diis discordibusq; animis, vel certè Hungaro-
 rum peccatis id ita commerentibus, impuræ,
 fœdæ, barbaræq; Turcorum & Scytharum gen-
 ti violanda relinquitur? O tempora nunquam
 expe-

expectata: O fortunę inconstantiam, ô miserã-
dam felicitatis nostrę mutationem nunquam
antea præuisam, sed ne cogitatam quidem. O
 nostram simplicitatem, qui hosti multis cladi-
bus, virtute maiorum nostrorum fracto cre-
didimus. Audite quæso, nobilissimi ordines,
 in quantam, quam uè miserabilem calamita-
 tem & angustiam leuitas, inconstantia, perfidi-
 aq; Turcica nos præcipitauerit. Nobilissimæ
 Hungarię regiones, vasta solitudine & situ fœ-
dè horrent: vbi, quot agros, quot vrbes, quot
 templea, quot aras, pietatis loca, profanè & sa-
 crilegè teterrimi hostis manus, his tantum elap-
 sis temporibus, euerterunt: nec euerterunt
 solum; sed in abominandam Mahumetis su-
perstitionem mutauerunt? Nulla domus in
 Hungaria luctu, & mœrore vacat: liberi ante
 parentum ora, parentes in conspectu libero-
 rum, honestissimæ matronæ & pudicissimæ
 virgines, pars, dictu miserabile, atrocissimè cę-
duntur, pars ad explendam turpissimam inso-
 lentissimi hostis libidinē, in miserandam fune-
 stamq;

stamq; seruitutem rapiuntur: Sacerdotes Domini in ipsis diuinis sacrisque operibus cæduntur, & impiè immanissimeq; trucidantur; eorumque innocenti sanguine, & cerebris gladio hostili dispersis, templa, aræ, & sacræ vestes, quibus in tremendo sacrosancti sacrificij opere vestiuntur, inaudita atrocitate commaculantur. Quot incendia, quot calamitates, quanta mala superiore quoq; anno acceperimus; utinam nobis audisse potius, quàm spectasse, & pròch dolor pertulisse licuisset. Nunc etiam vniuersam Hungariam miseris seruitus opprimit: neque focos, aut aras habemus: neq; patriis bonis frui, neque fungi honoribus in posterum fas erit; nisi benignissimum seruatoris Opt. Max. numen, & externa gentium, vicinorumq; regnorum indomita virtus præstò illi fuerit. Circumuallatum regnum Hungaricum munitissimis propugnaculis, nimirum vtraq; Misia, Dardania, Dalmatia, Illyrico, Rascia, Bulgaria fuerat: quibus omnibus per fraudem hostilem amissis, nunc iam squalida & mœsta

mœsta Hungaria seipsam luget. Cùm ipse mecum reputo prouincias, quibus spoliati sumus; vix profectò tempero à lachrymis, cùm recollectione malorum quæ patimur, tùm verò vl-timi exterminij, quod, Iaurino naturà & arte munitissimo, tum aliis vicinioribus præfidiis occupatis, haud dubiè cervicibus nostris imminet. Cæterè prouinciè nobis ademptæ, vegetigalia & fines nostros minuerant, sedesq; regias occupauerant: at capto Iaurino, hostis immanissimus, non Pannoniè tantùm reliquias, sed, pròh dolor, omnium regnorum, vicinorū, & prouinciarum fines, audacissimè penetrauit, atq; S. Romani Imperij clauēs manibus ferè conclusit. Duo tantùm restant in Hungaria anguli, non ita ab hoste tuti quàm integri: alter meridiem versus, alter septentriones versus, quos hostis truculentissimus, dilatandarum suæ tyrannidis finium auidissimus armis, opibus, & numerofo milite, afflictissimis Hungarorum rebus, longè superior, vnica ex Thracia copiarum suarum expeditione, suo imperio &

nefandæ crudelitati mancipabit. Sed quiescet
 tandem hostis dirissimus: & Hungaria potitus,
 solaque illa contentus, in Thraciam victor ad
 ocium redibit: neq; regnis & prouinciis, con-
 terminis præsertim, in amicitiam suam semel
 receptis bellum mouebit. Non quiescet, mihi
 credite non, cruenta bellua: tanta enim ipsius
 est rabies, tanta impudens arrogantia, tanta
 avaritia, tantaq; temeritas; vt exiguæ felicita-
tis successu elatus victorię terminum orbis ter-
rarum finem statuatur; & maiorem, in sanguine
 Christianorum profundendo, quàm in fini-
 bus amplificadis voluptatem ponat. Specu-
 labitur statim, impasta rabidaq; fera, tanquam
 ex vicina specula, proximam, & per primam oc-
 casionem oblatam prædam. Illinc Austriam,
 Carinthiam, Stiriam, Sclauoniam, Italiam;
 hinc Morauiam, Silesiam, Poloniam, & vicinas
 prouincias. Ac proinde REX Sereniss. Illu-
 strissimiq; Principes, cæteraq; clarissima Polo-
niæ lumina; tria à vobis vti focis, amicis, & vi-
 cinis, omnes omninò Hungariæ ordines, ve-
 stra

fra pietate, amicitia, & vicinitate freti, amicè
 & officiosè petunt. Primum, velitis aliquot au-
 xiliares copias vestris propriis sumptibus con-
 scriptas in subsidium periclitantis Hungariæ,
 statim primo Vere expedire. Alterum, non tan-
 tum propriis sumptibus conscripto milite no-
 bis auxilio vos esse, sed & si quos milites ex am-
 plissimo hoc regno, ac vicinis eius prouinciis
 aut nostris, aut aliorum christianorum Princi-
 pum expensis educere conati fuerimus; eis li-
 beram in Hungariam proficiscendi facultatem
 concedere. Deniq; nouo, perpetuoq; foedere
 nobiscum sanctè pacto, vestram in armis, in
 copiis, aliisq; contra manifestum Christiani
 nominis aduersarium belligerandi facultati-
 bus societatem, virtutemq; heroicam, qua
 apud omnes gentes mirificè excellitis, cum no-
 stra quamuis parua & exigua manu coniunge-
 re. Consideranda enim in primis vobis est, no-
 stra & patriæ nostræ conditio, extremum quod
 ex interitu nostro vobis immineat periculum,
 tum huius sanctæ societatis nouiq; foederis

summa necessitas, tum etiam hostis importunitas, tum etiam expeditę copię perfidia, incōstantia, & in augustissimum IESV Christi nomen & gloriam insitum illi à natura odium. Nos Christiani sumus, socij, vicini, & amici vestri. Perpendite, obsecro, & reuocate in memoriam, inter Hungaros & Polonos, mutua ac alterna ex confœderatione antiqua auxilia & pacta sanctissima: & pro florentissimi quondam regni Hungarię libertate & defensione maiores vestros, regesque huius inclyti regni potentissimos, sanguinem & vitam vltro patrum memoria profudisse. Mqueat vos, Seren. Rex, saltem sancta, pia, ac penè diuinitus nuper instituta inter vestram maiestatem & Principes nostros affinitatis coniunctio, ex qua nō tantum capitum seu principum, sed & regnorum & membrorum accessit compaginatio. Ponat ob oculos Maiestas V. curas, vigilias, expensas infinitas, quas in gratiam Reipub. Christianę Imperator christianissimus, V. Maiestatis affinis, amicus & vicinus, dies & noctes facit: Nihil

hil enim ipse, quod ad conseruationem & incolumitatem nostram pertinet, prætermittit. Nihil est, quod nostra causa strenuè & inuicto animo non subeat. Non parcit laboribus, non thesauro, non denique sanguini & vitæ. Neq; vos Senatores ampliss. cæteri que ordines inclyti huius regni, paucitas nostra, vires attritæ, exiguæ regni nostri iam iam labentis reliquiæ, ab hac sanctissima confœderatione, mutuaq; belli ineundi societate deterreat. Pauci sunt Hungari, verum est; sed non deest illis præpotentissimus Deus, cui tantum est in paucis, quibus benedixit vincere, quàm multos quibus maledixit profligare. Non deest nobis vsitata & quasi innata in campestribus præliis exercitatio. Non defuerunt annis quoque superioribus de atrocissimis hostibus, viribus & numero, armisque potentissimis gloriosissimè partæ victoriæ: Non, inquam, defuerunt. Quàm feliciter enim in Sclauonia apud Sizek cum Hazon Basfa pugnatum sit: quàm turpiter Basfa Budensis apud Albam Regalem cum selectissimis

mis prætorianorum militum cohortibus fufus,
 fugatusque fit, nonné audiuiſtis? Quid com-
 memorem memorabilem illam ac pulcherri-
 mam victoriam apud arcem Hatuan in campo
 Turano ex Beglerbego Græciæ, Baſſis Budenſi
 & Tœmeoſuarienſi, exigua manu reportatam?
 Nonné etiam apud arcēs Filek & Seczien eiuf-
 dem Beglerbegi, Baſſæ vtriuſque Budenſis &
 Tœmeoſuarienſis auxiliares copias, noſtra ca-
 ſtra, eadem vel ſequenti nocte, hoſtiliter inua-
 ſuras, primo ſtatim impetu, ad interneccionem
 propemodum omnes deleuimus, extinximus?
 En maiorum noſtrorum exempla in poſteris
 quoque ſuis luce meridiana clariora. Hunga-
 ri diu ab annis circiter ſeptingentis pro ſua &
 communi Chriſtianitatis quiete excubias con-
 tinenter agunt: fines Chriſtianorum non ſine
 cruentiſſimo certamine tutantur: ſæua tamen
 proſectò mercede: quoniam in alendis copiis
 diuerſis, & per tot hoſtium frequentes erupti-
 ones, ſpolia & cædes, tot iam annis labentibus,
 omnes Hungarici regni ordines defecerunt.

Iam deuicta tota Hungaria, quæ gens tot annorum spatio oppressa ? quæ natio tot cladibus vexata ? quod regnum tot incendiis, calamitatibus, fero, carceribusq; afflictatum, tam potentem & inquietum hostem, infracto constantique animo, tam diu sustinebit ? In hoc nobilissimo Polonię regno, virtutem in armis, magnanimitatem & tolerantiam in aduersis, patientiam in laboribus, belli facultates, opes ingentes, arma victricia, innumeram variarum gentium multitudinem, omnemque belli apparatus, quis vel mediocri iudicio præditus non videt ? Sed regnum hoc non ita à natura, vt Hungariam montibus vndique, fluminibus profundis, ciuitatibus & arcibus, præfidiisque contra hostem arte multisque laboribus munitum esse, quis vel modicè Polonicarum & regionum & rerum peritus non animaduertit ? Quare, si ex Hungaria in Poloniam accessum sibi nactus fuerit; non secus atque accipitres, aues rapacissimæ, caueis inclusæ, & postmodum dimissæ, in spatioso hoc aëre libero vo-

latu prædam exercent, per totam Poloniam impunè per tot campos effusus vagabitur; per tot ciuitates & oppida, ex materie lignea ferè constructa, incendio & depopulatione grafabitur. Ex his autem arcibus, non tam munitis, quàm elegantibus, quas terras, quosque Poloniae fines intra exiguum temporis intervallum non peruadet? Considerate itaq; proceres inclyti, qualis clypeus, qualisque murus fuerit hæctenus Hungariae Poloniæ; & quantum præstiterint arma Hungarorum cum Orthodoxæ fidei, tum maximè tranquillitati vestræ, & quantū deinceps salua præstatura sint. Nolite floccifacere & quietem vestram, & fortunas, quæ totæ ex salute Hungariæ pendent. Nolite repellere sacrosanctam perpetui fœderis societatem, nunc vobis amanter oblatam. Et nos aliquando hac gloria, hac pulchritudine, hac admirabili confessus vestri elegantia, his templis, his palatiis, hisq; superbis turribus fulsimus. Eadem vos fata, eadem fortunæ conditio & casus, nisi tantis in tempore occurratis malis, manebunt. Hungaria igitur vobis imprimis

curæ esse debet. Hungaria vobis copiis quàm maximis, Hungaria, inquam, quamprimùm iuuanda est: ibi obstruendum hosti iter, si vos & vestra omnia salua esse vultis: ita regiones vestras integras faciliùs ex lōginquo tutari poteritis; quàm postea ex propinquo laceras reficere, tueri, defendere. Nunc iuuate socij, nūc arma capite, dum hostis potentia minor, dum longinquior fines vestros non pertingit. Nunc nunc, vestra virtute bellica, truculentissimo orbis Christiani inimico nobiscum occurrite, cū Hungarorum vires minus attritæ, nosque superstites, socia arma vobiscum capeffere possumus. Nonné gloriosius & laudabilius erit, si lætior simul ac certior nobis, firmissimo societatis & vicinitatis vinculo confœderatis, ex hoste triumphus, & vberiora spolia contigerint; quàm vt afflictis nobis & perdita Hungaria inopinata vos sollicitudo de salute regionum fortunarumq; vestrarum incautos corripiat? Cauete prudentissimi fortissimiq; heroës, ne idem & vobis eueniat, quod olim Græcis, primò exiguam

exiguam opem recusantibus, tandem non sup-
 pellectilem modò; sed & vitam offerentibus
 amissa Constantinopoli accidit. Quid enim
 turpius, quid foedius, quàm non præuisis cala-
mitatibus, quæ certissime sunt, excœcata men-
te, pertinaciter in manifestissimum periculum,
 seipsum præcipitem agere? Quid rursus pul-
 chrius, quid prouidentius, quid felicius, quàm
 in alieno periculo doctum & cautum se exhi-
 bere? Videtis Christianum, amicum, & vicinũ
 regnum, concepto igni flagrare: videtis flam-
 mam longè funestissimam penatibus vestris,
 iam iam, nisi occurratis, imminere. Ab aliisne
 igitur, vt restinguatur, expectabitis? utinã Scy-
 thicum quoq; illud incendium in finibus Hun-
gariæ nuper exortum per nostros comprimi,
 & restingui potuisset. Non fines Austriaci ingē-
 ti terrore perculsi acceptas iniurias, inflictaque
 lamentarentur vulnera: non iam in Hungaria
 tanta solitudo, vastitas, cædes, tot infantulo-
 rum crudelissimus interitus, tot lachrymæ, tan-
 tiq; parentum pro liberis partim dirè cæsis,
 partim

partim in foediffimam seruitutem abreptis fusi
eiulatus: Non tot oppida, tot curiæ nobilium
 pulcherrimæ ab incolis desertæ, palatiaq; illu-
 strium magnifica, suppetias alienas expeterent:
 neque Turca victoriam ex Christianis, qui an-
 te Tartarorum in fines nostros excursionem
 copiis Sinan Bassæ, vel pares, vel superiores fu-
 erunt, ullam superbus in Thraciam reportasset.
 Quid? imò nec laurinum cepisset. At postea
 tanti hostis pernicitate, qua in depopulationi-
bus, tanquam volatu quodam celerrimo uti-
tur, distracti & perturbati minus sufficientes
extitimus; quas & nunc in regno strages Tarta-
 rus faciat, quàm miseranda, & à christiano ho-
 mine meritò deploranda, suæ crudelitatis ve-
 stigia relinquat, quotidie cum suspiriis & la-
chrymis, ô afflicti, cernimus. Verùm resarcire
istud malum, fortissimi heroës, poteritis: & hãc
pestem, inter omnes gentes abominandam, &
execrandam tollere facilè, innocentemq; san-
guinem, quo impius hic hostis sacrilegas suas
manus commaculauit, vindicare si volueritis,

valebitis : nisi placuerit fortasè, hostium perfidis blandimentis, adulationibus, fraudulentis induciis, & iniquissimo ipsorum foederi fidem habere; dū florentissimo huic Poloniæ regno, sub specie amicitiaë, & pacis inconstantissimæ simulatione, perpetuam pacem & tranquillitatem promittunt. Nolite, ordines inclyti, nolite hosti nefario & perfido, qui dum Christianos fide & amicitia sua decipit, iam certissimã sibi salutem eamq; interminabilem cõcessam esse credit, aures, animosq; tam facilè præbere. *Ambr.* Parcit lupus oui, & nõnunquam etiam simulata amicitia blanditur, adulatur; quia prædę abripiendæ opportunitatem nondum habet: verùm vbi occasionem vel exiguam nanciscitur, illicò rabidam voracitatem in miseram ouiculam exercet. Ita nos maiorem regni nostri partem amisimus : amicitiaë namq; & fucatis pollicitationibus fideiq; Turcarum nimium credentes, tuti, securi, sub induciis, in pace viximus : illi autem nulla à nostris iniuria lacefsiti, quibusuis iniuriis leuiusculis falsò prætensis

oppor-

opportunitateque ex nostrorum otio capta,
 contra omnem amicitiae legem & sacrosanctam
 icti foederis pacem, contra omne ius gentium,
 in vindictam, ut hostes turbidi, inquieti, im-
 manesque exarserunt: regiones nostras in-
 cendio & ferro vastarunt: arces admotis tor-
 mentis bellicis expugnarunt: fines suos quam
 latissime potuerunt cum maximo regni nostri
 detrimento dilatant; vel certe, ubi aperto
 Marte inuadendi modus ipsis defuit, technis,
 machinis, arte denique plusquam Pelasga, no-
 stris ad unum trucidatis, praesidia nostra, mu-
 nitiones nostras in suam potestatem redege-
 runt. Deplorant hanc ipsorum perfidiam
 multa Hungariae castra, Simon Tornia, Dom-
 bo, Dobrekeoz, Ozora, Kaposuyuar, Babol-
 tsia, Korothna, Buiak, Zonda, Dregeli, Fi-
 lek, Zeczien, Zolnok, Hatuan, Deuin, Kek-
 keo: deplorat Croatia vniuersa: deplorat Sla-
 uoniae pars maior: deplorant denique quamplu-
 rima huiusmodi loca munitissima; quae sub in-
 duciis istorum infidelibus, astu & fraudulen-
 tia

tia occupata sunt. Hos ipsos eorum callidos astus, & fraudes iam pridem tota luget Europa. Neque Polonia omni ex parte istius calamitatis immunis est: nonné tam vetera quàm noua foedera sanctè vobiscum pacta, non superiore saltem anno, per transitum & depopulationem Tartarorum immanissimam, verum etiam tertio ab hinc anno egressu, & potentia Beglerbegi impius & perfidus Turca rupit, violauit, confregit? Tanta est hostis istius nefarij leuitas & perfidia. Vindicate igitur hanc atrocitatem, & cum Christi IESV Domini nostri hoste manus conferite. Doleat vobis iactura & perniciēs Christianitatis: occurrant arma vestra tot malis & periculis. Vestram opem implorant pueri in campis vagientes: vestra auxilia expetunt cadauera Christianorum per agros crudelissimè passim iacentia: vestras suppetias viduę lectissimę, & virgines pudicissimę ad inauditam inexpletamque libidinem raptæ orant. Vos socios & vicinos Hungarorum regio & terra afflictissima, sociorum & vicinorum

rum vestrorum sanguine copiosissimo inebriata, vindices & iustissimos ultores exposcit. Vos denique ad perpetuum foedus, ad armorum victoriarumque, ac omnis fortunæ, tam aduersæ quàm prosperæ societatem inuitat. A vobis præsidium Hungaria extensis brachiis, quæ Poloniam tot annis, quasi clypeus & murus aheneus, animosè defendit, flagitat, orat, deposcit. Vobis ipsa, & posteris vestris, constans immobileque foederis, vicinitatis, bellicosæque; contra communem hostem societatis vinculum, ultro, amanterque; defert. Quòd si non pietatis studium, non zelus fidei, non amicitiae & vicinitatis antiqua iura, neque nostra hæc iusta, amica, legitima, mutuaque consuetudo, in hanc summè necessariam sanctissimamque; expeditionem vos mouent & armant; moueat saltem te Sereniss. REX, vosque; ornatissimi proceres, gloria, sacrosancta belli societas, necessitas denique, cui omnes sapientes parent. Regum namque; & principum sceptrà & diademata gloria bellicis virtutibus parta exornantur.

Quid enim, vt Iulius Cæſar, toto terrarum orbe
 ob res præclare à ſe geſtas celeberrimus, gloria
 ſuſpiciendus eſſet, effecit? virtus bellica: quid
 Pompeium, Scipionem, Hannibalem, Alexan-
 drum Magnum ad imperium totius orbis aspi-
 rantes incitauit? virtus bellica: quid Carolum
 magnum, Carolum quintum, Ioannem Cor-
 uinum, regni Hungarię quondam gubernato-
 rem fideliffimum, Matthiam Regem inuictiffi-
 mum, & alios complures præſtantiffimos re-
 gni noſtri heroës, ad bella, infracto inconste-
natoq; animo, ſuſcipienda pro Chriſtianæ Rei-
pub. ſalute & conſeruatione, ad quæuis peri-
cula ſubeunda tantopere incendit? virtus bel-
 lica: quid Caſimiros, Vladiflaos, huius floren-
 tiſſimi regni glorioſa olim germina, per totum
vaſtiſſimi orbis huius ſpatium, inter tot gentes
 celeberrimos laudatiſſimosq; effecit? virtus
 eadem bellica: quis vnquam magnanima
 heroicaq; natura exornatus, pro gloria con-
 ditionis ſuę, proq; nominis Chriſti celebra-
 te, vita neciſq; periculum aliquando exhor-
ruit?

ruit ? quid rursus hac laudabili societate, in qua religio, fides, æternaq; Dei Opt. Max. symbola defenduntur, pulchrius, quid amabilius, quid suavius ? Christus pientissimus Pelicanus sanguinem pro nobis nudus fudit, nudus pro cō-^{solamini} muni salute, erecto crucis trophæo cum hoste truculentissimo congressus est, sanguinem suum vitamque pro vestra pace & tranquillitate profudit : vos verò eum, eiusq; gloriam & honorem defendentibus, hostibusque illius bellum mouentibus, auxilio & societate vestra adesse non vultis ? Ille inimicis & humani generis hostibus vltro bellum indixit : vos autem perfidis & teterrimis eius aduersariis, sanctissimūque nomen & diuinitatem eius continuè blasphemantibus, armis occurrere recusatis ? Sed quid hæc amplifico, dū preciosissima pulcherrimaque hæc munera cælitus vobis data, quibus exornati estis, sponte vos cōtra tam immanem truculentumque Christi Domini hostem impellant & excitent, atque adeò necessitas ipsa etiam nolentes trahat. Malo enim vos cō-

fiderare, quàm fando ominari, qualis Poloni-
am periclitante Hungaria fortuna maneat.
Horret animus admonitione eorum, quæ ven-
tura sunt, nisi huic incendio maturè eatur ob-
uiam: omnia mala, quæ nos passi sumus, & eti-
amnum patimur, vestris capitibus, & fortunis
imminent. A Turcis dirissimæ seruituti, viri
mancipabuntur: pueri, fœminæ, puellæq; pro-
miscuè ad stupra rapiuntur: ac cum parum pro-
derunt lachrymæ; tum dolebitis, dum licuit
non iuisse huic incendio obuiam. Non cre-
diderunt hæc olim futura Græci, non Mace-
dones, non Dalmatæ, non denique reliquæ
nationes, quæ nunc omnes miseram seruiunt
seruitutem.

Rumpite igitur moras, Serenissime REX,
& vos ornatissimi proceres: & cum iam vos
necessitas ipsa cogat, arma contra infensissi-
imum hunc hostem, vestrumque sanguinem
fitientem capessite; nostrumque fœdus, obla-
tamque amicitiam, quam hodierno die vobis
nostri offerunt, syncero libenti que animo ac-
ceptate,

ceptate, admittite, confirmate, & cum summa nominis vestri gloria annalibus vestris inferite. Quod si feceritis, Hungariam longo iam situ squalidam pristino decori restituetis, ac immanissima seruitute tot annis oppressam in libertatem vindicabitis: immaculatam Christi prepotentis fidem pro execranda Mahometis tabe plantabitis: pacem pro bello, cultum diuinum pro armorum cura, iustitiam pro iniuria; & cum diuini numinis certissimo auxilio, diu ex hostibus desideratam victoriam nobiscum reportabitis: Hungaricam gētem perpetuò vobis deuinctam, confœderatam, & in omnibus vestris fortunæ & vitæ periculis auxiliarem habebitis: vestrę deniq; genti tot Illustrum historicorum cōmendationibus & scriptis celebratę decus, gloriã, nomenq; immortalē, nulla vnquam posteritatis memoria aut temporis iniuria delendum, inter omnes orbis Christiani populos & nationes comparabitur.

Dixi.

AD SERENISS. SIGISMVNDVM
TERTIVM, POLONIAE ET
SVECIAE REGEM.

&c. &c.

Nicolai Zokoli, de KisVarda.

*Hæc sunt Pannonidos patriæ tristis summa nos Træ,
Iam iam labentis nota precesq̄ tibi,
Rex uicine malis, fer opem : nam flamma propinquat
Sarmatiæ; nos Tris, Rex pie, disce malis.
Flammas uicino conceptas igne moratur
Intacta arsurus qui sua te cta cupit.
Perfurit Odrussus gladijs immanibus hostis,
Et quatit Ungarici moenia pulchra soli.
Barbaricis aras manibus funestat, honores
Diuorum sacros impietate premit :*

Omnia

Omnia succensit, et flammis, inundat
Urbe, arte, cruore, Geta.
Tolle decus regni, fortissime, sceptrum,
Et prosterne hostis colla superba trucidis.

CRACOVIAE,
In Officina Lazari, Anno Domini,

1595.

